

na. Samma samiska term kan upprepas flera gånger i ett stycke. Det skulle ha underlättat för den svenskspråkiga läsaren om den samiska termen, där det varit möjligt, ersatts med det svenska ordet eller något annat som t.ex. ”den” eller ”sådan”. Här är ett exempel: Under KAFFEBARFLÄCK, *KAFFABIEVLLA* nämns *kaffabievlla* fyra gånger i första styckets sex rader. Första gången måste det stå där, andra och tredje gången skulle det kunna bytas ut mot kaffebarfläck och fjärde mot ”en sådan”. I nästa stycke på åtta rader nämns *kaffabievlla* tre gånger. Trots att jag läst de två styckena många gånger vet jag inte vad kaffebarfläck heter på samiska utan känner mig bara frustrerad inför ordet. Men det är självklart nödvändigt och utomordentligt bra att de samiska termerna finns där. De som t.ex. hört orden men inte är riktigt säkra på vad de betyder, kan använda boken som en uppslagsbok.

Snö – en renskötare berättar kommer att överleva båda Ryd och Rassa. Det vågar jag säga trots att jag inte kan bedöma det samiska språket. Det jag förstår räcker. Det behövs många sådana här arbeten men få klarar att genomföra dem. Ryd har läst vid universitet men tycker att de gamla som fortfarande kan berätta har mer att ge än den akademiska världen. Boken är befriande fri från termer därifrån. När han skrev *Timmerhästens bok* (1991), sa han en gång att arbetslösheten är bra för kulturen. Han överlever på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Så länge han har lust att intervjua de gamla hoppas jag att arbetslösheten och de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna i Jokkmokk består. Annars finns det risk att vi går miste om en kulturskatt.

Kerstin Eidlitz Kuoljok

Bengt af Klintberg: *Rebecka och tigern. Berättelser från 1900-talets mitt*. Atlantis, Stockholm 2001. 148 s. ISBN 91-7486-570-6.

I elva korta berättelser skildrar folkloristen och författaren Bengt af Klintberg i sin senaste bok *Rebecka och tigern* händelser ur sin egen barndom i Stockholm vid 1900-talets mitt. Han skriver om så disparata ämnen som barnets undran inför vuxenlivet och ålderdomen, kärlek, samlarvurmar, sportengagemang, indianlekar och generationskonflikter; dvs. glädjeämnen och tillkortakommanden av de mest skilda slag. Men trots att

ämnen varierar hålls boken ihop av ett väl genomfört retrospektivt perspektiv.

Klintberg visar en sällsam förmåga att återge hur barn upplever omvärlden och som läsare känner man nästan kusligt väl igen sig i flera av hans berättelser. ”Ja”, tänker man ”precis så var det att vara barn och ung på 1940- och 50-talen!” Men han förmedlar dessutom en trovärdig bild av hur kärleksaffärer, fotbollsspel och samlarmanier tenderar att vara händelser av likvärdig dignitet i barnets värld. Lika svårt som det är att vara olyckligt eller hemligt kär, är det att bli sist uttagen till fotbollslaget eller att tvingas lämna ifrån sig sitt mest värdefulla bokmärke. Det finns egentligen ingen inbördes hierarki mellan sådana tilldragelser, de är alla lika smärtsamma i sitt eget sammanhang.

Författaren är, som det anstår en folklorist och performansforskare, en skarpsinnig iakttagare och skicklig berättare. Han minns betydelsebärande detaljer och har också förmåga att återge dem så att de blir nästan fysiskt påtagliga. Den värld han beskriver är huvudsakligen befolkad av andra barn och ungdomar medan de vuxna i de allra flesta fall har en perifer roll. De uppträder som föräldrar eller lärare eller grannar, men de har aldrig några egentliga huvudroller. Det för mina tankar till Charles M. Schultz’ serie *Snobben*, där världen uteslutande upplevs genom barnets ögon och de vuxna mest figurerar som röster eller som visualiserade genom enstaka ben och armar men aldrig i helfigur.

Rebecka och tigern är en skönlitterär bok, men den känns samtidigt som ett slags etnologiskt fältarbete i folkhemmets Sverige. Det är en välbärgad, välordnad och smått idyllisk värld som beskrivs, trots att den är präglad av andra världskriget och de hemska händelserna ute i Europa. Klintbergs minnen är mestadels ljusa och fridfulla. Är det en söndagstillvaro som målas upp, en privilegierad grupps värld som återges? Eller är det kanske just som ljus och fridfull vi minns vår barndom och uppväxt i de allra flesta fall? Och handlar frånvaron av kriget och förtrycket i tiden om att vardagens dramatik oftast överglänste de stora världshändelserna. Det närliggande och närvarande var det som gjorde starkast intryck och lämnade de tydligaste spåren. Det var det som hände på gården, på gatan eller i skolan som var betydelsefullt. Genom att framhålla just dessa perspektiv skapar Klintberg med sina texter en stark känsla av autenticitet.

Agneta Lilja, Flemingsberg